

УДК 811.124:81'374:617.55

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-2\(32\)-126-136](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-2(32)-126-136)

Боброва Іванна Іванівна студентка 1 курсу, НМУ імені О.О. Богомольця, м. Київ, тел.: (096) 126-81-34

Садовнича Олена Володимирівна кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри мовної підготовки, НМУ імені О.О. Богомольця, м. Київ, тел.: (093)291-49-22, <https://orcid.org/0000-0001-7031-7538>

ІСТОРИЧНІ ТА СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЛАТИНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В АБДОМІНАЛЬНІЙ ХІРУРГІЇ

Анотація. У статті здійснено всебічне дослідження значення латинської мови як основного елемента професійного спілкування медичних працівників, зокрема у сфері абдомінальної хірургії. Латинська мова протягом століть відігравала ключову роль у створенні та стандартизації медичної термінології, що зумовлено її універсальністю, стабільністю та міжнародним характером. Автори аналізують історичні етапи розвитку латинської мови у медицині, зокрема її вплив на формування сучасної хірургічної термінології, а також визначають тенденції її використання у сучасній клінічній практиці. Значну увагу приділено питанням міжнародного взаєморозуміння лікарів через застосування латинської термінології у наукових публікаціях, медичних довідниках, міжнародних класифікаціях захворювань та хірургічних втручань.

Окремо розглянуто основні труднощі перекладу та адаптації латинської термінології у національних медичних системах, зокрема в контексті української медичної освіти та клінічної практики. Досліджено проблеми, що виникають при збереженні автентичності латинських термінів, а також виклики, які супроводжують їх адаптацію до сучасних умов функціонування медичної сфери. У статті проаналізовано вплив латинської мови на розробку класифікацій та стандартизацію медичних понять у хірургічній практиці, а також наведено аргументи на користь подальшого збереження латинської термінології в офіційних медичних документах.

У ході дослідження здійснено системний аналіз основних груп латинських термінів, що використовуються для опису анатомічних структур органів черевної порожнини, хірургічних втручань, патологічних станів, які потребують оперативного лікування, та методів діагностики.

Визначено, що латинські терміни не лише забезпечують точність і уніфікацію медичної комунікації, а й сприяють підвищенню рівня професійної підготовки хірургів, дозволяючи їм ефективно взаємодіяти з міжнародними фахівцями. Також окреслено перспективи розвитку латинської термінології в абдомінальній хірургії, з урахуванням впливу цифрових технологій та сучасних лінгвістичних процесів на її еволюцію.

На основі проведеного аналізу розроблено класифікацію латинської термінології у сфері абдомінальної хірургії, що охоплює анатомічні назви, назви патологічних станів, види оперативних втручань, а також терміни, пов'язані з методами діагностики. Визначено основні принципи формування та використання латинських термінів у хірургічній практиці, зокрема їхню структуру, особливості утворення та функціональне значення.

Результати дослідження підтверджують, що латинська мова залишається невіддільним елементом наукової та клінічної комунікації у медицині, а її вивчення є необхідним для фахівців у галузі хірургії. Використання латинської термінології в абдомінальній хірургії сприяє стандартизації медичних знань, полегшує обмін інформацією між фахівцями різних країн та забезпечує точність діагностики й лікування пацієнтів. Отже, подальші дослідження у цій сфері мають бути спрямовані на оптимізацію викладання латинської мови у медичних закладах, а також на удосконалення термінологічної бази з урахуванням сучасних досягнень науки і технологій.

Ключові слова: латинська мова, латинська термінологія, медична термінологія, термінологія абдомінальної хірургії, хірургічна термінологія, групи латинських термінів, медична комунікація, хірургічні втручання, анатомічна номенклатура, патологічні стани.

Bobrova Ivanna Ivanovna, 1st year student, Bogomolets National Medical University, Kyiv, tel.: (096) 126-81-34

Sadovnycha Olena Volodymyrivna candidate of philological sciences, Senior university lecturer, Bogomolets National Medical University, The Department of Language Studies, Kyiv, tel.: (093) 291-49-22, <https://orcid.org/0000-0001-7031-7538>

HISTORICAL AND MODERN ASPECTS OF LATIN TERMINOLOGY IN ABDOMINAL SURGERY

Abstract. The article comprehensively studies the importance of Latin as a basic element of professional communication of medical professionals, in

particular in the field of abdominal surgery. Latin has played a key role in the creation and standardization of medical terminology for centuries, which is due to its universality, stability and international nature. The authors analyze the historical stages of the development of Latin in medicine, in particular its influence on the formation of modern surgical terminology, and also determine the trends in its use in modern clinical practice. Considerable attention is paid to the issues of international mutual understanding of doctors through the use of Latin terminology in scientific publications, medical reference books, international classifications of diseases and surgical interventions. The main difficulties of translating and adapting Latin terminology in national medical systems, in particular in the context of Ukrainian medical education and clinical practice, are separately considered. The problems that arise when preserving the authenticity of Latin terms, as well as the challenges that accompany their adaptation to modern conditions of the functioning of the medical sphere, are investigated. The article analyzes the influence of the Latin language on the development of classifications and standardization of medical concepts in surgical practice, and also provides arguments in favor of the further preservation of Latin terminology in official medical documents.

The study carried out a systematic analysis of the main groups of Latin terms used to describe the anatomical structures of the abdominal organs, surgical interventions, pathological conditions requiring surgical treatment, and diagnostic methods. It was determined that Latin terms not only ensure the accuracy and unification of medical communication, but also contribute to increasing the level of professional training of surgeons, allowing them to effectively interact with international specialists. The prospects for the development of Latin terminology in abdominal surgery are also outlined, taking into account the influence of digital technologies and modern linguistic processes on its evolution.

Based on the analysis, a classification of Latin terminology in the field of abdominal surgery was developed, which includes anatomical names, names of pathological conditions, types of surgical interventions, as well as terms related to diagnostic methods. The main principles of the formation and use of Latin terms in surgical practice were determined, in particular their structure, features of formation and functional meaning.

The results of the study confirm that the Latin language remains an integral element of scientific and clinical communication in medicine, and its study is necessary for specialists in the field of surgery. The use of Latin terminology in abdominal surgery contributes to the standardization of medical knowledge, facilitates the exchange of information between specialists from different countries and ensures the accuracy of diagnosis and treatment of patients.

Therefore, further research in this area should be aimed at optimizing the teaching of Latin in medical institutions, as well as improving the terminological base taking into account modern achievements of science and technology.

Keywords: Latin language, Latin terminology, medical terminology, abdominal surgery terminology, surgical terminology, groups of Latin terms, medical communication, surgical interventions, anatomical nomenclature, pathological conditions.

Постановка проблеми. Латинська мова, з її здатністю до систематизації та унікальною структурою, багато років тому стала універсальною основою для формування медичної термінології у різних сферах, зокрема в абдомінальній хірургії, і слугувала одним з основних засобів комунікації, який сприяв взаєморозумінню медичних фахівців з різних країн. Латинська термінологія й зараз відіграє важливу роль в абдомінальній хірургії, та забезпечує точність і єдність у комунікації лікарів різної спеціалізації на міжнародному рівні, дозволяючи уникнути плутанини в описі анатомічних структур та медичних маніпуляцій. Медицина є однією з небагатьох сфер, де латинська мова й донині зберігає своє значення, але за умови становлення англійської мови як міжнародної для спілкування у всьому світі, потребує належної інтеграції до сучасної медичної термінології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних наукових дослідженнях, присвячених використанню латинської мови в абдомінальній хірургії, особливу увагу приділяють її ролі у формуванні професійної термінології та забезпеченні точності медичної комунікації. Зокрема, у збірнику матеріалів конференції «*Ars studendi terminologiae medicinali*» розглядається значення латинської мови як універсального інструменту в медичній освіті та практиці. Автори підкреслюють, що глибоке розуміння латинської термінології сприяє кращому засвоєнню анатомічних понять і підвищує ефективність міждисциплінарної взаємодії серед хірургів. Серед науковців, які досліджували цю тему, можна відзначити К.С. Білецьку, яка у своїй роботі «Місце латинської мови в багатомовному професійному середовищі» аналізує значущість вивчення латинської мови для медичних фахівців. Таким чином, сучасні дослідження підтверджують, що володіння латинською термінологією є ключовим фактором у забезпеченні високого рівня професійної компетентності хірургів.

Мета статті. Дослідити історичний розвиток латинської мови, її роль на формування медичної термінології у галузі абдомінальної хірургії, а також вплив на взаєморозуміння лікарів на міжнародному рівні.

Матеріали та методи. Використання баз даних PubMed, Google Scholar, Springer Nature та інших, а також додаткових джерел у вигляді

підручників з латинської мови та медичної термінології з метою отримання інформації за темою роботи.

Виклад основного матеріалу. Латинська мова – одна з найдавніших мов індоєвропейської сім'ї, чия роль у формуванні медичної термінології бере свій початок у глибокій давнині та тісно пов'язана з розвитком медицини як науки. В історії її розвитку виокремлюють кілька періодів: архаїчний, класичний, пізній (пізня латина). Архаїчний період охоплює період від перших писемних свідчень латинською мовою (3 ст. до н.е.) і до кінця 2 ст. до н.е., характеризуючись давніми дифтонгами та відсутністю подвоєння приголосних. Класичний період датується 2 ст. до н.е. - 1 ст. до н.е. і умовно поділяється на дві частини: «золотий вік» та «срібний вік». У пізній період мова продовжувала розвиватися у своїй розмовній формі, зберігаючи при цьому певні ознаки архаїчної епохи, що не увійшли до літературної норми, суворо обмеженої схемами та модулями.

З розвитком європейських мов, латинська мова набула статус виключно наукової згодом, ставши мовним інструментарієм, що дозволяв порозумітися лікарям у міжнародному контексті, уникнути плутанини серед медичної термінології, найменування анатомічних структур. Перші кроки у систематизації медичних знань належать давньогрецьким лікарям, серед яких особливе місце займає Гіппократ. Його праця «*Corpus Hippocraticum*» стала основою для формування медичних термінів. Завдяки адаптації та перекладу давньогрецьких медичних знань латинською мовою почалося формування латинської медичної термінології, що забезпечило її поширення та стандартизацію в європейській медицині.

З'ясувалося, що значне поширення цей вид термінології набув завдяки роботам видатного французького хірурга Амбруаза Паре та інших. З часом, вже у 19 ст., з розвитком антисептики (грец. *anti* – проти + *sepsis* – зараження) – комплексу лікувально-профілактичних заходів з метою лікування місцевих інфекцій та запобігання розвитку сепсису, та анестезії (грец. *an* – не, + грец. *αισθησις* – відчуття; знеболювання), з'явилися нові технічні терміни, пов'язані з хірургічними втручаннями. Варто зазначити, що значний вплив на анестезію, як галузь медичної науки, мав англійський хірург Джозеф Лістер.

Формування латинської клінічної термінології в галузі абдомінальної хірургії базується на класичній латинській мові. Абдомінальна хірургія, як галузь медицини, що займається хірургічним лікуванням органів черевної порожнини, значною мірою спирається на латинські та греко-латинські терміни. Багато термінів, такі як *abdomen* — живіт, *intestinum tenue* — тонкий кишечник, *ventriculus* — шлунок тощо, були адаптовані до латинської мови, а деякі грецькі корені поєднувалися з латинськими

закінченнями. Наприклад, іменник давньогрецького походження *λαπάρα* — бік, черевна стінка. В період середньовіччя почалася активна систематизація анатомічних і клінічних термінів, що стосувалася черевної порожнини, а згодом, в епоху відродження, завдяки працям Андреаса Везалія, з'явилися точні назви для структур черевної порожнини та хірургічних процедур, такі як *laparotomia* — розтин черевної порожнини, *hernia inguinalis* — пахова грижа. Своєю чергою, новий час, період 19-20 ст., характеризувався стрімким розвитком хірургії і вимагав введення нової термінології, яка описує діагностичні і терапевтичні процедури.

Латинська мова сьогодні об'єднує не тільки народи і культури, а й професії. За дослідженням «Латинізм в сучасній українській мові» філологині Уляни Витязь, 27 % слів — латинсько-грецького походження. З плином часу кількість мов збільшилася, однак основна роль латинської мови, як засобу формування єдиного міжнародного способу спілкування, залишається актуальною.

Вважаємо за доцільне сформувати певну класифікацію латинської медичної термінології в абдомінальній хірургії:

а) За локалізацією. Зазвичай назви патологій, медичних обстежень чи оперативних втручань починаються від давньогрецької назви органу: *gastro-* (грец. γαστήρ — шлунок), *chole-* (грец. χοληδόχος κύστις — жовчний міхур), *duodeno-* (грец. δωδεκαδάκτυλον — дванадцятипала кишка (дванадцять пальців), *oesophago-* (грец. οἰσοφάγος — стравохід), *pancreato-* (грец. πᾶνκρεας — підшлункова залоза), *hepato-* (грец. ἥπαρ — печінка). Наприклад, *gastrorrhexis* (розвив стінки шлунка), *cholecystectomy* (оперативне втручання з видалення жовчного міхура), *cholecystitis* (запалення жовчного міхура), *duodenostenosis* (звуження дванадцятипалої кишки), *oesophagoscopy* (інструментальне обстеження стравоходу), *oesophagospasm* (спазм стравоходу), *pancreatitis* (запалення підшлункової залози);

б) За типом патології чи процесу. Переглянувши значну кількість латинської термінології, можемо прослідкувати закономірність:

- Запальні захворювання мають суфікси *-itis* (*pancreatitis*, *cholecystitis*, *proctitis*);

- Патологічні стани мають суфікс *-osis*: (*fibrosis hepatis*, *cirrhosis hepatis*, *steatosis hepatis*, *necrosis pancreatis*);

в) Методи обстеження та діагностики *-scopia*: (*fibrogastrosocopia*, *oesophagosocopia*);

г) Оперативні втручання використовують терміноелементи:

- *-tomia* (грец. τέμνω — різати): *laparotomia medianalis* — оперативний доступ, при якому забезпечується розріз передньої черевної стінки по середній лінії (від мечоподібного відростка до лобкової кістки);

- *-ectomy* (грец. ἐκ- - з + τέμνω – різати): *apendectomy* – видалення апендикса;

- *rexia* (грец. πήγνυμι – закріплювати): *enteropexia* – прикріплення кишківника;

- *stomia* (грец. στόμα – рот, отвір): *ileostomia* – виведення стоми чи штучного отвору – фістули.

д) Травми чи розриви внутрішніх органів: *-rrhexis* (грец. ρήγνυμι - розривати, руйнувати, ламати): *splenorrhaxis* – розрив селезінки.

Також у сфері абдомінальної хірургії часто вживається латинський термін «*vulnus*» – рана. За результатами дослідження латинсько-українських словників клінічних термінів, їх аналізу та систематизації, доцільно створити наступну класифікацію латинської термінології з терміном:

1. За механізмом виникнення рани розрізняють:

- *vulnus contusum* – забита рана; викликана тупим предметом;
- *vulnus incisum* – різана рана; утворена гострим предметом;
- *vulnus laceratum* – рвана рана; зі значним пошкодженням тканини;

- *vulnus morsum* – укушена рана; рана, отримана внаслідок укусу тварин.

- *vulnus punctum* – колота рана; наприклад, від ножа або іншого гострого предмета;

- *vulnus sclopetarium* – вогнепальна рана; внаслідок застосування вогнепальної зброї;

2. За ступенем проникнення в черевну порожнину рани бувають:

- *vulnus penetrans* – проникаюча рана; рана з пошкодженням очеревини, що часто ускладнюється внутрішніми кровотечами;

- *vulnus non penetrans* – непроникаюча рана; без пошкодження внутрішніх органів;

- *vulnus perforans* – проникаюча наскрізна рана; наприклад, при поразці кулею або гострим предметом.

3. За наявністю інфікування:

vulnus asepticum – асептична рана; рана, що створена в стерильних умовах з певною метою, наприклад, під час оперативного втручання;

vulnus infectum – інфікована рана.

4. За ступенем загоєння:

- *vulnus sanans per primam intentionem* – рана, що загоюється без ускладнень;

- *vulnus sanans per secundam intentionem* – рана, що загоюється з нагноєнням або ускладненнями.

Окрім того, зустрічаємо інші терміни латинського походження в хірургічній термінології:

- *fistula, ae f* – фістула або свищ; патологічний або хірургічно створений канал, який з'єднує порожнину тіла або орган із зовнішнім середовищем чи іншими порожнинами. Наприклад, *fistula pancreatica* – фістула підшлункової залози;

- *fixatio, onis f* – фіксація; закріплення органа, кістки чи тканини в певному положенні. Наприклад, *fixatio mesenterii* – фіксація брижі кишківника;

- *sectio, onis f* – розтин; означає розсічення або розтин тканин, використовується найчастіше у контексті хірургії. Наприклад, *sectio laparotomica explorativa* – діагностична лапаротомія;

- *resectio, onis f* – резекція; оперативне втручання з видалення частини органа чи тканини. Наприклад, *resectio ventriculi* – резекція шлунка.

Оскільки виконання будь-яких маніпуляцій у галузі абдомінальної хірургії напряму пов'язані з використанням певного інструментарію, притаманного цій сфері, доцільно приділити увагу ролі латинської термінології у формуванні назв хірургічних інструментів. Латинська мова протягом століть залишалася мовою науки та медицини та завдяки своїй універсальності та системності її використання у формуванні назв медичного інструментарію змогло повною мірою забезпечити їх зрозумілість для лікарів у різних країнах. Так назви хірургічних інструментів часто базуються на латинських коренях, які вказують на:

1. Функціональне призначення інструменту:

- 1.1. Ріжучі та диссекційні інструменти (*Instrumenta secantia et dissectoria*):

- *scalpellum* — скальпель (лат. *scalpere* – різати), різальний інструмент. використовується для точного та контрольованого розтину шкіри, підшкірної клітковини, фасцій, м'язів тощо, забезпечення поверхневого чи глибокого доступу;

- *tenotomum* — інструмент для розсічення сухожиль (*teno-* – сухожилля, *tome* – різати), ріжучий інструмент.

- 1.2. Інструменти для зупинки кровотечі (*Instrumenta haemostatica*):

- *haemostaticae pincets* – хірургічні кровоспинні затискачі;
- *ligaturae chirurgicae* – хірургічні лігатури (використовуються для перев'язки судин);

- *tourniquetum chirurgicum* – хірургічний джгут.

- 1.3. Інструменти для фіксації та утримання тканин (*Instrumenta ad tenendum et tractandum*):

- *clampus intestinalis* – кишковий затискач;
 - *forceps chirurgicae ad tenendum* – анатомічні та хірургічні пінцети;
 - *pinsetta atraumatica* – атравматичний пінцет;
 - *volsellum* – зубчастий затискач для тканини.
- 1.4. Інструменти для розширення та огляду операційного поля (*Instrumenta ad dilatandum et explorandum*):
- *speculum chirurgicum* – хірургічне дзеркало;
 - *retractor chirurgicus* – хірургічний розширювач.
- 1.5. Інструменти для зшивання тканини (*Instrumenta ad suturam*):
- *aguja chirurgica* – хірургічна голка;
 - *filum suturale* – шовний матеріал;
 - *portaagum chirurgicum* – голкотримач.
2. Форма або зовнішній вигляд інструменту:
- *cannula* — порожнистий інструмент для введення чи виведення рідини (лат. *canna* — трубка);
 - *trocar* — загострений інструмент для створення отворів (лат. *trochara* — шип, загострений інструмент).
3. Інструменти для збереження стерильності операційного поля та особистої безпеки лікарів:
- *chirotheca, ae f* або *digitalemanica, ae f* – медичні рукавички;
 - *gossypium, i n* – вата;
 - *persona medicinalis* – медична маска.

Ще одним важливим аспектом є адаптація латинської термінології до умов сучасної медичної сфери, що суттєво може ускладнюватися варіативністю та синонімією. Ці явища проявляються в існуванні декількох термінів для позначення одного поняття і можуть спричинити плутанину. Також значний вплив мають запозичення та калькування, що часто призводить до спотворення значень та ускладнює комунікацію. Наприклад:

- *prognosis* – прогноз; латинізоване запозичення з грецької мови (*πρό* – наперед, *γνώσις* – знання).
- *Magnetic Resonance Imaging (MRI)* → *Imaginatio per Resonantiam Magneticam* (термін докладно перекладений з англійської мови та латинський еквівалент).

Висновок. Латинська мова, з її чіткою структурою, залишається основою для створення нової термінології та забезпечує єдність комунікації медичних працівників різних спеціальностей на міжнародному рівні. І хоча сучасні тенденції ставлять нові виклики перед адаптацією латинської мови,

її інтеграція у сучасну медичну термінологію все ж залишається можливою за умови дотримання принципів наукової точності, спадковості історичних традицій та врахування сучасних потреб медицини. Використання латинської основи сприяє не лише збереженню термінологічної культури, але й створенню нових можливостей для інтеграції міжнародної медичної спільноти. Детальні дослідження проблеми інтеграції латинської мови у сучасну медичну термінологію та її ролі у професійній комунікації сприятимуть підвищенню ефективності наукової комунікації на міжнародному рівні та розвитку світової медицини.

Література:

1. Витязь У. Латинізми в українській мові (На матеріалі словників іншомовних слів) [Електронний ресурс] / Уляна Витязь. – Режим доступу: <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/Vytiaz-U.-Latynizmy-v-ukrainskiy-movi-na-materiali-slovnnykiv-inshomovnykh-sliv.pdf>.
2. Енциклопедія сучасної України: латинська мова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-53405>.
3. Київський національний лінгвістичний університет: етапи розвитку латинської мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5115525/page:2/>.
4. Кніпович М.Ф. Словник медичної термінології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eudusa.org/NTShOnline/Book12.pdf>.
5. Латинська мова у сучасній медичній термінології: традиція та новизна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://repo.knmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f76b04fc-b429-4d63-807a-73c6c01a80c2/content>.
6. Латинсько-український словник клінічних термінів / Сумський державний університет (СумДУ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://elearning.sumdu.edu.ua/free_content/lectured:4f97f3bb529c2f49b4ffd64ca6f1f56962d3ca48/latest/457769/index.html.
7. Медична термінологія – КПІ імені Ігоря Сікорського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/bb8ce053-d852-4357-a1c8-cbac62839f2/content>.
8. Місник Н., Симоненко Л. Про «стан здоров'я» мови медицини [Електронний ресурс] / Наталія Місник, Людмила Симоненко // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – 2002. – № 453. – С. 262–269. – Режим доступу: <https://science.lpnu.ua/uk/terminologiya/vsi-vypusky/visnyk-no-453-2002/pro-stan-zdorovya-movy-medycyny-terminologichnyy-aspekt>.
9. Українська медична мова: проблеми та їх вирішення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://health-ua.com/terapiya-i-semeynaya-meditsina/organizaciia-medicnoyi-dopomogi/67386-ukrainska-medichna-mova-problemi--tah-virshennya>.
10. Українсько-латинський словник клінічних термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/27493/1/Українсько-Латинський%20словник.pdf>.
11. Фармацевтична енциклопедія: АНТИСЕПТИКА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/2828/antiseptika>.

References:

1. Vytiaz, U. (2023). Latynizmy v ukrainskii movi (Na materiali slovnykiv inshomovnykh sliv) [Latinisms in the Ukrainian language (Based on dictionaries of foreign words)]. Retrieved from <https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/Vytiaz-U.-Latynizmy-v-ukrainskiy-movi-na-materiali-slovnykiv-inshomovnykh-sliv.pdf>.
2. Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy [Encyclopedia of Modern Ukraine]: Latynska mova [Latin language]. (n.d.). Retrieved from <https://esu.com.ua/article-53405>.
3. Kyivskiy natsionalnyi lnhvistychnyi universytet [Kyiv National Linguistic University]: Etapy rozvytku latynskoi movy [Stages of development of the Latin language]. (n.d.). Retrieved from <https://studfile.net/preview/5115525/page:2/>.
4. Knipovych, M. F. (n.d.). Slovnyk medychnoi terminolohii [Dictionary of Medical Terminology]. Retrieved from <https://eudusa.org/NTShOnline/Book12.pdf>.
5. Latynska mova u suchasni medychnii terminolohii: tradytsiia ta novyzna [Latin language in modern medical terminology: tradition and innovation]. (n.d.). Retrieved from <https://repo.knmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f76b04fc-b429-4d63-807a-73c6c01a80c2/content>.
6. Latynsko-ukrainskyi slovnyk klinichnykh terminiv [Latin-Ukrainian dictionary of clinical terms] / Sumskyi derzhavnyi universytet (SumDU) [Sumy State University]. (n.d.). Retrieved from https://elearning.sumdu.edu.ua/free_content/lectured:4f97f3bb529c2f49b4ff6d64ca6f1f56962d3ca48/latest/457769/index.html.
7. Medychna terminolohiia – KPI imeni Ihoria Sikorskoho [Medical terminology – Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute]. (n.d.). Retrieved from <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/bb8ce053-d852-4357-a1c8-cbacc62839f2/content>.
8. Misnyk, N., & Symonenko, L. (2002). Pro "stan zdorovia" movy medytsyny [On the "health condition" of the medical language]. Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika" – Proceedings of National University "Lviv Polytechnic", (453), 262–269. Retrieved from <https://science.lpnu.ua/uk/terminologiya/vsi-vypusky/visnyk-no-453-2002/pro-stan-zdorovya-movy-medycyny-terminologichnyy-aspekt>.
9. Ukrainska medychna mova: problemy ta yikh vyrishennia [Ukrainian medical language: problems and solutions]. (n.d.). Retrieved from <https://health-ua.com/terapiya-i-semeynaya-meditsina/organizaciia-medicnoyi-dopomogi/67386-ukrainska-medichna-mova-problemi--tah-virshennya>.
10. Ukrainsko-latynskyi slovnyk klinichnykh terminiv [Ukrainian-Latin dictionary of clinical terms]. (n.d.). Retrieved from <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/27493/1/Українсько-Латинський%20словник.pdf>.
11. Farmatsevtichna entsyklopediia: Antiseptyka [Pharmaceutical Encyclopedia: Antiseptics]. (n.d.). Retrieved from <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/2828/antiseptika>.